

Policisti in sodniki v zvezi z gangeži v Chicagi, trdijo razne priče

Chicago, 18. avgusta. Veliko razburjenja je danes povzročilo poročilo državnega pravdnika Swansona, ki je deloma podal podatke, katere je dobil iz zapiskov znanega gangeža John Zuta, ki je bil pretekli teden umorjen v Wisconsinu. Mnogo se čita o graftu in podkupljivosti javnih uradnikov. Patrick Roche, ki je na povelje državnega pravdnika vodil tozadevno preiskavo, je dal odpreti dva tajna predala gangežev v nekaterih bankah, kjer so gangeži imeli svoje važne papirje spravljene, in sicer pod napačnimi imeni. V teh zapiskih je toliko podatkov o graftu med javnimi uradniki v Chicagi, da bi državni pravdnik moral polovico njih zapreti. Roche je n. pr. našel med papirji ček za \$600.00, podpisan od nekega policijskega sarženta, ki je po nalogu posebne komisije za čiščenje mesta preiskoval delovanje gangežev. Očividno je policijski saržent bil podkupljen, da je molčal o aktivnosti gangežev. Nadalje so dobili med papirji indorsirane čedke, katere so podpisali razni sodniki, neki državni senator ter člani gotovega političnega kluba. Zopet drugi papirji izkazujejo, koliko dobička in stroškov so imele razne pivnice na severni strani mesta. V listinah se tudi čita, koliko so te pivnice plačevale policistom in politikarjem. Na primer, v tednu, ki se je končal z 12. novembrom lanskega leta izkazuje 12 pivnic, pod kontrolo gangeža Zuta, \$429,046 prejemkov, in čistega dobička \$75,135. Dobitek bi bil večji, toda več tisoč dolarjev je bilo plačanih policistom in politikarjem. Zuta je plačeval policiji tedensko, in sicer nekako \$100,000, da je policija molčala, ko je obratoval razne pivnice in igralnice. Oblasti so prepričane, da je bil Zuta v neposredni zvezi z umorom časnikarskega poročevalca Lingle. Zuta je bil umorjen, ker so se ostali voditelji gangežev bali, da ne bi izdal kakih skrivnosti.

Prva pontifikalna maša v glavnem mestu Mehike

Mexico City, 18. avgusta. Včeraj je nadškof glavnega mesta Mehike, Diaz, bral prvo sv. mašo v katedrali, odkar je nastal konflikt med mehikansko vlado in med katoličani. Ljudi je prišlo toliko, da jih je moralo nad 10,000 ostati zunaj katedrale.

Dr. Neuberger je varen

Zadnjič smo poročali o razglednici, ki nam jo je poslal dr. Jos. A. Neuberger iz boljševiske Moskve. Hvala Bogu, doc Joe se je že rešil boljševiskov. Prav nič mu niso storili. Včeraj nam je pisal iz Dunaja, da je zdrav in se dobro počuti. Piše tudi, da bo doma, v uradu okoli 22. avgusta. In bolniki ga že težko čakajo.

Listnica uredništva

Naročnik. Ako nimate denarja, tedaj se obrnite na Legal Aid Society, Fidelity Building, blizu šeste ceste, kjer vam bodo dali prijazen in brezplačen nasvet ter tudi za vas tožili, ako zahtevate, in sicer brezplačno. Dokazati pa morate, da ste brez sredstev.

© V Tuscaloosa, Ala., so zgradili bolnišnico za veterane, ki velja \$2,000,000.

Zanimive vesti iz širnih naselbin rojakov po Zedinjenih državah

Mrs. Marija Besal, stanujoča v Pittsburghu že več let, privedi dne 31. avgusta v Slovenskem Domu v Pittsburghu, svoj prvi pevski koncert. Dovršila je z odličnim uspehom solo v petju in igranju na violino. Med Slovenci v Pittsburghu vlada veliko zanimanje za njen nastop.

Iz Rusije piše rojak Vincent Rak svojim prijateljem v Ameriki. Pravi, da razmere tam niso nič kaj ugodne in piše, da sanja še vedno o "zlati Ameriki."

V mestu Kinney, Minn., sta se poročila Mr. Nick Krpan in Mrs. Marjorie Belaj.

Pri zadnjih volitvah v Buhl, Minn., sta bila izvoljena dva Slovenca v šolski odbor. In sicer J. Posich Jr. in A. Archul. Rokaji v omenjeni naselbini so jako složni in vedno skupaj nastopajo.

Šesta letna konvencija Ameriške Jugoslovanske Zveze v Minnesoti se bo vršila dne 31. avgusta v mestu Gilbert, Minn.

"Prosveta" poroča, da se ameriška slovenska mladina v stari domovini na obisku silno dolgočasni. Neki rojak iz Buffalo, N. J., je šel na obisk v domovino z družino. Imel je s seboj tri odrasle sinove, mlade fante, ki pa niso znali nič slovenskega. Grozno so se dolgočasili, in to na Bledu, ki je raj Slovenije! Vsak dan so silili nazaj. Oče jih je skušal pregovoriti, toda vse je bilo zaman. Moral je pred časom odpotovati nazaj v Ameriko.

Preteklo nedeljo je utonil na Coney Islandu, N. Y., rojak Anton Perše, star 57 let. Pokojnik je bil rojen v Rovčini pri Kanalu, Primorsko. Bil je član S. N. P. J. in J. S. K. J. Tu zapuščala ženo in sina, v stari domovini pa brata in več sorodnikov v Clevelandu. Bodi mu ohranjen blag spomin, sorodnikom pa izrekamo naše globoko sožalje!

Mladi roparji so ustrelili revnega farmarja

Eaton, Ohio, 18. avgusta. Policija je na lovu za dvema mladima roparjema, ki sta včeraj napadla sirotnega, 64 let starega farmarja, David Toney, in njegovo 70 letno sestro. Prišla sta včeraj opoldne na farmo in sta poklicala staro žensko, da ji ma da pojasnila o neki družini, ki je bila ženski nepoznana. Ko se je vrnila v hišo, sta jo bandita zgrabila in zvezala na rokah in nogah, nakar sta jo vrgla na tla in začela stikati po hiši. Tu je prišel farmar Toney iz polja. Bandita sta pričela takoj streljati, in mrtev se je zgrudil farmar na tla. Sestri se je pozneje posrečilo oprostiti se vezi. Hitela je k sosedu, kj je poklicala šerifa. Fanta sta bila stara od 18 do 20 let.

Povožen od avto

Pred hišo svojih staršev, 7205 Union Ave., je bila zadeta od avtomobila 10 letna Blanche Mack. Nahaja se v St. Alexis bolnici s prebito črepinjo.

Pošilja pozdrave

Mr. Frank Lavrich, ki je s svojo družino odpotoval v staro domovino 30. julija, pošilja iskrene pozdrave vsem čitateljem "Ameriške Domovine." Hvala lepa, Frank!

Kako bodo republikanci zagovarjali tarif pred narodom

Zvezna vlada nima denarja za pomoč farmerjem; države morajo pomagati

Washington, 18. avgusta. Tekom prihodnjih deset dni morajo farmerji, ki so bili silovito prizadeti radi dolgotrajne suše, dobiti pomoč, ker sicer bo pomoč prepozna. Toda predsednik Hoover je vrgel odgovornost za položaj farmerjev na rame gospodarstva in rekoč, da zvezna vlada ne more trenutno pomagati, ker nima tozadevnega denarja na razpolago. Zvezna vlada bi vodila le nadzorstvo pri tem delu. Več gospodarstev je ostro kritiziralo predsednika Hooverja radi njegovega nastopa. Mislili so, da se bo zvezna vlada postavila na čelo odpornosti akcij, toda sedaj vidijo, da si morajo ljudje sami pomagati. Hoover je izjavil, da on absolutno ni kriv tozadevno, ker nima denarja na razpolago, toda obljubil je, da bo skušal dobiti dovoljenje, da se denar, ki je namenjen za gradnjo cest po deželah, obrne v fond za pomoč farmerjem. Governerji raznih držav, ki so zborovali v Washingtonu, so se medtem vrnili v svoje države, da nemudoma organizirajo lokalne pomožne odbore, kajti ako se farmerjem ne pomaga takoj, bo poznejša morebitna pomoč prepozna. Med drugimi governerji, ki so se udeležili predsedniške konferenice v Washingtonu, je bil tudi governer Cooper iz države Ohio, ki je izjavil, da bodo ohijski farmerji imeli letos najmanj \$100,000,000 škode radi uničenih pridelkov.

Marjanca pozdravlja

Mrs. Marion Kuhar piše iz Chicage, da je srečno dospela tja na potu v Waukegan, katero mesto imenuje "Ameriško Vrhniko." Pozdravlja vse prijatelje in znance.

Angleška vlada svari Bolgarsko, da preneha s po-boji v obmejnih krajih

Sofia, 18. avgusta. Angleški poslanik v tem mestu, Sydney Waterlow, je danes obiskal bolgarskega kralja Borisa v posebni avdijenci. Angleški poslanik je v prijaznih, toda odločnih besedah povedal bolgarskem kralju, da mora bolgarska vlada skrbeti za mir v obmejnih krajih, in da nikakor ne sme dovoliti, da bi uporniško gibanje, kontroliralo obstoječo državo. Takozvani bolgarski komitaji neprestano ogrožajo jugoslovansko mejo. Streljanje je na dnevnem redu, ne da bi se bolgarska vlada kaj zmešala za to. Ko je angleški poslanik zapustil bolgarskega kralja, se je oglasil pri zunanjem ministru Burovu, ki se je na enak način izjavil, da mora bolgarska vlada zatreti gibanje macedonskih ustašev. Bolgarska vlada je obljubila, da bo storila vse v svoji moči, da za tre ustajniško gibanje.

Slovenci iz Loraina pridejo na obisk

Mrs. Vida Kumše iz Lorain, Ohio, nam sporoča: Kot znano priredi Slovenska Dobrodela Zveza piknik vseh društev Zveze. Dobitek je namenjen sportskim klubom Zveze. Društvo št. 46 v Lorainu je v sporazumu z društvom št. 21 S.D.Z. sklenilo, da se za dan 31. avgusta naroči bus, da popolje Lorainčane na zvezni piknik 31. avgusta. Sklenjeno je tudi bilo, da se vsak, ki je namenjen dotični dan v Cleveland, prej priklasi pri tajniku društva, ali kakem drugem uradniku, da se ve, če bo dovoljno število članov priglasenih.

Vlada preiskuje profitarstvo z živili. Raketirji navijajo cene

New York, 18. avgusta. Vlada v New Yorku je začela preiskovati, zakaj so se cene gotovim živilom naenkrat dvignile, ne da bi bil podan pravi vzrok. V mestu New York so se dvignile cene jajcem, in sedaj preiskuje vlada tudi, zakaj se je mleko naenkrat podražilo. Ena kompanija v New Yorku, The Utah Poultry Producers Association, je znižala cene jajcem, toda takoj je prišla v nepriliko z drugimi kompanijami, ki so želele, da ostane cena pri starem ali pa se celo dvigne. Vozniki trukov za Utah družbo, se pri tožujejo, da so spotoma napadeni in da se jih bojkotira. Gotov tajen odbor skuša na vse načine uničiti Utah družbo, ker je znižala cene. Raketirji skušajo umetnim potom zvišati cene. Ravno tako se je podražilo mleko v prodaji na debelo. Za 40 kvortov so doslej prodajalci plačali \$3.20, dočim je nova cena \$4.40, dasi ni nobenega vzroka za podražitev.

Na potovanju

Dr. Marcel J. Rack, slovenski zobozdravnik in naš slovenski odvetnik Frank G. Gornik sta odpotovala v soboto 16. avgusta na potovanje po vzhodnih državah in po Kanadi. Vrnila se bosta v svoja urada okoli 2. septembra. Srečno pot in mnogo zabave!

Na počitnice

Johnnie Potokar, sin poznane rodbine John Potokar, je šel na počitnice k bratu Edward Potokarju v Baltimore, Md.

Šest banditov

Šest banditov je napadlo Walter Deombskega, ki stanuje na 1385 E. 55th St., v bližini 89. ceste. Odnegli so mu \$15.

Ponoven vlom pri slovenskem podjetju Potokarja. Roparji so bili prepođeni

Poročali smo že zadnji teden, da je bil Mr. John Potokar, lastnik slovenskega podjetja The Double Eagle Bottling Co. oropan za preko \$400.00, ko so mladoletni lopovi navrtali njegovo blagajno in slednjo izropali. Pozneje se je posrečilo policiji dobiti roparje, in večina odnešene denarja je bila vrnjena. V nedeljo ponoči pa so roparji ponovno obiskali pisarniške prostore podjetja ter z nitroglicerinom trikrat skušali navrtati blagajno. Skoro bi se jim zločinsko delo posrečilo, toda so bili pravočasno prepođeni. Odnešene ni bilo ničesar. Videti je, kot bi bilo treba nekoga s puško postaviti poleg blagajne. Mr. Potokar nam je o tem zadnjem nameravanim ropu povedal sledeče: "Bilo je že pozno ponoči, ko me iz trdnega spanja zbudi močan pok. Temu nisem pripisoval posebne važnosti, ko zaslišim drugi pok. Hitro skočim s postelje in hočem iz hiše, da pogledam, kaj da je. Zena mi je na vso moč branila, jaz pa sem vzel v roke precej močno krepelce in grem dohi po stopnicah. Grem proti svoji tovarni za izdelovanje mehke pijače, ko opazim, da je okno v klet vmlomljeno. Takoj sem vedel, da mora biti nekaj narobe. Hitim nazaj in povem ženi naj takoj pokliče policijo, ker so najbrže roparji v moji tovarni, sam pa hitim nazaj, da prepričim roparjem slučajni beg. Ko hitim po dvorišče, zagledam na cesti policista. Nisem hotel zaklicati za njim, ampak sem stekel do njega in mu povedal, da imamo roparje. Oba greva nazaj do tovarne, jaz odprem natihoma vrata in mahoma prižgem vse luči. Ker je bila naenkrat vsa tovarna v svetlobi, se prikaže gori na stopnicah možka oseba, ki naju začudena gleda. Policist nameri samokres nanj in mu ukazuje dvigniti roke, kar je ropar takoj storil. Vprašam ga, kaj da tukaj dela, on pa mi odvrne, da je pri delu. Ko vprašam, kaj da ima za opraviti tukaj ponoči, mi odvrne, da je zaposljen pri odpiranju železne blagajne. Policist ga je prijel trdno za roke in ga peljal na dvorišče. V tem je pa tudi prihitel policijski voz, poln policije, ki so vzeli mladega aduta v zapor. Ropar je izjavil, da se nahaja šele en teden v Clevelandu in da je prišel ropat mojo blagajno, ker je bral v časopisih o zadnjem ropu in je mislil, da je ostalo še kaj denarja notri. Za enkrat se je fant zmotil."

Mr. Perdan odpotoval

Mr. Rudolph Perdan kot glavni nadzornik Jugoslovanske Katoliške Jednote, je v ponedeljek odpotoval v Detroit, Mich., kjer se vrši konvencija National Fraternal Congress, ki je nekaka zvezna ameriških bratskih organizacij. Mr. Perdan je odpotoval tja po uradnih poslih po naročilu Jednote, da zastopa tam interese J. S. K. Jednote.

Spominška knjiga

Delničarji Slovenskega Narodnega Doma v Newburgu, na 80. cesti, ki še nimajo spominške knjige, ki je bila izdana ob priliki desetletnice Doma, lahko dobijo knjigo brezplačno, ako se oglašijo pri oskrbniku S. N. Doma.

Kongresmani, ki so prebili za prohibicijo, postajajo mokri

Washington, 18. avgusta. Henry H. Curran, ki je predsednik ameriške organizacije za odpravo prohibicije, je izjavil danes, da se je pravkar "spreobrnilo" dvajset kongresmanov, ki so doslej dosledno glasovali za prohibicijo, k mokri stranki. In nasprotno, niti en sam kongresman ni pristopil tekom poletja k suhačem. Poleg tega je bilo pri zadnjih primarnih volitvah izvoljenih 9 mokrih kongresmanov, tako da štejejo nasprotniki prohibicije v kongresu 29 glasov več tekom poletja. Danes se nahaja v kongresu 198 kongresmanov, ki bi glasovali mokro. Večina znaša 218 glasov, in potrebuje torej stranka mokrih samo še 20 glasov, ko pride do glasovanja za odpravo prohibicije. Teh dvajset ali več glasov bodo mokraši dobili pri novembriških volitvah, ko bo propadlo mnogo suhaških kongresmanov. Poleg tega se prihodnji teden vrše v trindvajset različnih državah primarne volitve, ki bodo prinesle mnogo razočaranja suhačem. Med drugimi državami se ponaša tudi država Ohio, da je pridobila na glasovih zoper prohibicijo. Mesto Toledo je v kongresu doslej zastopal kongresman Chalmers, ki je bil pri zadnjih primarnih volitvah poražen po zagovorniku mokrote, uradniku Wilbur White. White je urednik znanega časopisa Toledo Times, in je sijajno porazil Chalmersa, ki je v kongresu dosledno glasoval suho, in je bil prej štirikrat izvoljen.

Mr. Bulkeley se zahvaljuje

Izvoljeni kandidat demokratske stranke za zveznega senatorja, Mr. Robert J. Bulkeley, nam je poslal prav iskreno pismo, v katerem se zahvaljuje "Ameriški Domovini" in vsem naročnikom ter Slovincem za sijajen shod, ki so ga priredili pretekli teden. Mr. Bulkeley pravi, da ni bil še navzoč na tako sijajnem shodu prej. Visoko ceni pravo politično zavest Slovincem in upa, da bo s pomočjo Slovincem in Hrvatov v jeseni izvoljen v urad zveznega senatorja, da bo začel z uspešnimi bojem za odpravo prohibicije in republikanske brezposelnosti.

G. Perušek v Clevelandu

V ponedeljek je dospel v Cleveland naš odlični slovenski umetnik Mr. Gregorij Perušek. Ustavil se je pri svoji sestri Mrs. Valentine Petač v Collinwoodu. Tu ostane približno en teden dni. Dobrodošel med nami.

Pred odhodom

Pred odhodom iz New Yorka v staro domovino, pošiljata iskrene pozdrave Mr. Andy Melle in Mr. Jos. Ponikvar. Pozdravljata vse svoje prijatelje in znance.

Carniola Hive

Dr. Carniola Hive, št. 493, naznanja članicam, da je umrla sestra Justina Zevnik, 1408 E. 45th St. Sestre naj se zberejo nocoj večer na domu, da opravijo društveno dolžnost.

V Kanadi

Slovenski odvetnik Mr. Frank V. Opaskar nam naznanja, da je odpotoval v Healy Falls, Kanado, kjer bo preživel počitnice. V Cleveland se vrne 26. avgusta.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

Published daily except Sundays and Holidays

NAROCNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto ...\$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
8117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83

No. 194. Tue. Aug. 19th, 1930.

Mr. Miller in Mr. Day

Letošnje novembarske volitve so tako važne zlasti v oziru, da se vrnemo zopet k dobri vladi, da odpravimo brezposelnost, da enkrat končno rešimo vprašanje prohibicije, da čutimo kot svojo veliko dolžnost, da se v naših člankih večkrat pogovorimo glede dnevnih političnih vprašanj, tako da bo na dan volitev čisto in jasno vsem našim volivcem zakaj bomo volili in kdo so kandidati, ki se nam nudijo.

Danes bi radi spregovorili besedo o kandidatih obeh strank za državnega pravdnika. Republikanska stranka kandidira Mr. Arthur H. Day-a, dočim je demokratski kandidat sedanji državni pravdnik, Mr. Ray T. Miller.

Predno voli kdo za enega ali za drugega, mora poznati karakter in njegovo preteklost. Novembarske volitve so take, da vam je dano na prosto voljo, da volite kot hočete. Vi lahko volite vse kandidate ene same stranke, lahko pa tudi volite tega ali onega kandidata republikanske stranke, in zopet druge izberete v demokratski stranki.

Med najbolj važnimi uradi, o katerih bomo letos volili, je gotovo urad državnega pravdnika. Državni pravdnik v Ameriki je ljudski zastopnik pred sodnijo. On ne zastopa samo države, pač pa zastopa ljudi, ki trpijo krivico, in kate-rega dolžnost je braniti te ljudi pred izkoriščevanjem.

Sedanji državni pravdnik je Ray T. Miller, mlad mož po letih, toda mož globokega prepričanja, resnega dela, pri- jazen, dostojen, marljiv, mož, ki pozna vse faze našega jav- nega življenja, prvi državni pravdnik v Clevelandu izza dolgih let, ki ni zastopal koristi bogatih korporacij, pač pa za- stopal oni narod, ki ga je postavil v urad.

Mr. Miller sam je priprost človek, sin priprostih star- šev, ki se zaveda, da mu je narod poveril urad, da dela, da uraduje. Prvič v dolgih letih se ni slišalo niti besedice o graftu in korupciji v uradu državnega pravdnika. Mr. Miller je posvetil vsjo svojo pozornost zločincem, bodisi visokim ali nizkim in jih neusmiljeno preganjal. Dosegel je tekem 20. mesecev, odkar se nahaja v uradu državnega pravdnika več, da je poslal razne zločince v ječo, kot pred njim sploh kateri drugi državni pravdnik.

Mr. Miller ni tip onega javnega uradnika ki bagatelira, s politikarji, ki mešetari in dela politične pogodbe in obljube, skrivej, v hotelih, za španskimi stenami. Njegov urad je neprestano odprt vsem, brez razlike, in vedno ste v njem dobili agilnega državnega pravdnika, polnega energije, del- lavnosti in resnosti.

Ko je Mr. Miller nastopil svoj važni urad se je zgodilo prvič v zgodovini Clevelanda, da je imenoval za svojega pomočnika našega lastnega rojaka, slovenskega odvetnika Mr. John J. Prince. Vprašal nas je takoj po izvolitvi pred dvema letoma, češ, če bi bilo primerno, da pride Slovenec v urad pomožnega državnega pravdnika, nakar smo mu po- vedali, da ni družega kot pravično, da ima 50,000 Jugoslo- vanov, katerih ogromna večina so ameriški državljani, svo- jega zastopnika pred ameriško justico.

20 mesecev je minulo, odkar je Mr. Miller prevzel urad državnega pravdnika, in ves ta čas je pošteno in častno za- stopal narod pred sodnjami. Pridobil si je spoštovanje svojih političnih nasprotnikov. Izmed 2,200 odvetnikov v Cleve- landu, ki pripadajo odvetniški zbornici, jih je 1,400, približno, glasovalo za njega, kot ponovnega kandidata za državno pravdnništvo. In s tem je mnogo povedanega.

Naši ljudje so bili v njegovem uradu zadnje dve leti sijajno postreženi. Pomagalo se je stoterim našim ljudem iz zadrege, in pomožni državni pravdnik, Mr. Prince, je sam osebno neprestano gledal, da so ljudje, če je bilo le mo- goče, prišli do svoje pravice. O tem imamo dober časnikar- ski zapisnik, ki govori o narejenih delih.

Toliko smo spregovorili danes o državnem pravdniku Mr. Millerju, in v prihodnjem članku pa želimo spregovori- ti nekaj o njegovem nasprotniku pri letošnjih volitvah, Mr. Arthur H. Dayu, ki kandidira za državnega pravdnika na republikanskem tiketu.

D O P I S I

Shreveport, La., 15. avgusta.
V zadnjem pismu sem pozabil omeniti, da Fort Worth, Texas, deli zahodno in vzhodno Texas državo. V tem kraju se dežela spremeni iz puščave v rodovitno pokrajino. Glavni pridelki v vzhodnem delu Texas je bombaž in olje. Farmerji so odvisni v veliki večini od pridelovanja bombaža. Letos ga ne bodo veliko pridelali radi velike suše.
V malem mestecu Greenville, ki leži severo-vzhodno od Dallas, me neki star farmer vpraša, če stalno biva v Greenville. Ko mu povem, da sem prišel iz dr- žave Ohio, se je grozno čudil, ker se mu je nemogoče zdelo, da

stem, da ga ni večjega greha pod božjim solnce, kot če je kdo katoličan. Ob koncu pridige je pa resignirano rekel: "Am- pak če pa Bog hoče, da bodo ka- toličani zavzeli to deželo, naj se zgodi njegova volja!" K tem besedam je nekdo iz poslušalcev udano zamrmral: "Amen!"

Ko se je množica teh vernikov razšla, sem se jaz poslužil ene izmed klopi in spal tam do dveh zjutraj. Takrat so me pa zbu- dil komarji, ki so imeli imeni- ten piknik na mojem obrazu in po rokah. Ni kazalo drugega kot da sem vzel pot pod noge in jo mahnil dalje. Hodil sem do šestih, ko sem bil tako zmučen, da sem se vlegel v travo in spal dobro uro. Zbudil sem se iz "le- pih" sanj, da se velika kača pla- ži okrog mene. Zopet sem jo ubral po cesti, toda sedaj z več- jo srečo, ker me je kmalu dohi- tel neki trgovec, ki me je vzel na avto in me peljal prav do Texarkane.

Tu sva se ločila in jaz sem jo zopet mahnil peš dalje. Ker se je že mračilo, sem se ustavljal v neki farmerski hiši, kjer sem dobil kvort kislega mleka, ki sem ga spil na dušek v veliko začu- denje domačinov. Ker je postalo nekoliko hladneje, toplomer je kazal "samo" 90 stopinj, sem se namenil, da bom nadaljeval pot, ker je ponoči prijetneje potova- ti kot pa podnevi.

Tu sva se ločila in jaz sem jo zopet mahnil peš dalje. Ker se je že mračilo, sem se ustavljal v neki farmerski hiši, kjer sem dobil kvort kislega mleka, ki sem ga spil na dušek v veliko začu- denje domačinov. Ker je postalo nekoliko hladneje, toplomer je kazal "samo" 90 stopinj, sem se namenil, da bom nadaljeval pot, ker je ponoči prijetneje potova- ti kot pa podnevi.

Na vlaku med Clevelandom in Chicago. — Cenjeno uredni- štvo! Ker imamo ravno precej časa, smo se Clevelandčanje sku- paj zbrali in vam lepe pozdrave poslali. Ker ni nobene mize pri roki, pišemo kar na "kufrih." Kadar vidite, da so črke posebno krevljaste, pa vedite, da jo je vlak mahnil okrog ovinka. De- legatje in delegatnje so vsi zi- dane volje; družba je imenitna. Vsi smo na pare, samo Miss Alice Kastelic ga nima, zato ji pa jaz družino delam. Lepe pozdrave — Marjana Kuharje- va.

Lepe pozdrave pošilja vsem Collinwoodčanom — Alice Kas- telic.
Iskrene pozdrave vsem Cleve- landčanom, posebno pa Magda- lencam št. 162 KSKJ pošiljajo sledeči: Mary Hochevar, Fran- ces Orazem, Julija Brezovar, Helena Mally.
Lepe pozdrave pošilja vsem skupaj Louis Srpan.
George Panchur pozdravlja vse Collinwoodčane in pravi, da se vozi "ritensko," pa če verja- mete, al' pa ne.

John Zulich pripomni: Če ver- jamete, al' pa ne, da smo imeli na vlaku eksplozijo; zamašek je vrglo 50 čevljev visoko. Toda sreča v nesreči: vsebina, oziro- ma tekočina je bila rešena. (Sam- o da ste domovino rešili, pa je okej. Op. Jakata).

Pozdrave pošiljam vsem Ljub- ljančanom na Bliss Road, poseb- no pa članstvu društva sv. Kristi- ne. — John Bradač.
Vlak hitro proti Chicagi drči, jaz pa v prijetni družbi sedim in pošiljam pozdrave vsem pri- jateljem in znancem. — Anton Skulj.

Nisem mislil, da bi bil za dok- torja na vlaku, toda vsak je ho- tel moja zdravila tako, da je na- zadnje meni ostala prazna ste- klenica. No, kako naj se pa se- daj zdravim? Lepe pozdrave, — Jos. J. Košak.

Jaka, če bi Ti vedel, kakšne "trošte" imam jaz sedaj, bi go- tovo iz kože skočil. John Žužek, delegat iz Kanade, mi je obljub- il, da mi prinese najboljša zdravila, ki jih je mogoče dobiti v Kanadi. Kadar jih bom poku- sil, se Te bom spomnil. (Spom- ni se me prej, predno boš flašo odprl. Za poznejše "spomine" ne porajtam. Op. Jakata). — Frank Kovačič.

Lepe pozdrave vsem tistim, ki ste ostali doma. — Mary Pu- cell.
Podal sem se čez cesto, kjer je neki baptistovski pridigar razla- gal svojim vernikom kar na pro-

Kmalu sem došel mladega fanta, star je bil kakih 24 let, in ker je imel on nekaj cigaret jaz pa nobene, sva postala kmalu dobra znanca. Povedal mi je, da je on nekak večni popotnik in da je videl, oziroma prepoto- val skoro ves svet. Ob raznih pomenkih sva nadaljevala pot skupaj in bila nam je jako krat- kočasna pot.

Mislila sva, da bova morala prehoditi vsjo pot peš, ko naju dohiti neki Ford in voznik usta- vi ter naju vpraša, če se hočeva peljati. Lahko si mislite, da ni- sva odrekla prijaznemu vabilu in okrog enajste ure drugega dne, naju je pripeljal v Shreveport. Nekaj moram tukaj opomniti, kar se mi zdi vredno zapisati, je dejstvo, da kolikor se tudi vrže južnega sadja proč ob poti, kot vodne buče in drugo, ter četudi je toliko zajcev povoženih na cesti, se vendar ne zbirajo mu- he na teh odpadkih. Zajce po- zobljajo jastrebi, buče se pa eno- stavno posuše.

Spotoma sem videl v teh kra- jih neštevilno oljnih stolpov, kjer črpajo naprej in naprej olje iz zemlje. Celo na Caddo jezeru sem videl več takih stolpov.

Sedaj sem namenjen v Mon- roe, Viksburg, Jackson in če mi bo dopuščal čas, obiščem tudi New Orleans.

Pozdravi!

Joseph Krizman.

CLEVELANDSKA DELEGACIJA K. S. K. J. POŠILJA POZDRAVE

dela tako velikega zajca, kot je srnjak. Če bi bil Jaka tukaj, bi gotovo kar skozi okno ustrelil nanj. Pozdrave vsem prijate- ljem in znancem. — Theresa Lekan.

Suša je strašna, posebno pa v naših grlih. Na vlaku se že trava suši. — Frank Stavec.

Rad bi nekaj važnega zapisal, pa se mi preveč rokla trese. Sko- zi okno sem pogledal, pa sem ravno videl, kako je ena srnica čez progo skočila in na vsjo sapa bežala pred vlakom. Ta je zapi- sana za Newburčane. — D. Blat- nik.

Če verjamete, al' pa ne, da me glava boli, ko se skušam izmisli- ti kako posebno debelo laž, pa se je ne morem. Pozdravi! — Joe Lekan.

Pozdrav vsem Newburčanom od — Anton Globokarja.

Z vlaka na potu proti Chica- gi pozdravljam vse Newburča- ne. — Andrej Slak.

Mesta brzijo hitro mimo nas, toda mi smo še vedno v duhu pri- vas. — Mary Pavlovič.

Sedaj je bil pa stavljen, pod- piran in sprejet predlog, da se to pismo odda na zračno pošto skozi okno. Ko bo pismo odda- no, potem začnemo vsi malcat. Pismo je bilo oddano v Toledo, O. in ko ga boste brali, se bomo mi že dobro imeli na ameriški Vrhniki. Lepe pozdrave!

Marjana Kuharjeva.

61 LETNI NOVOMAŠNIK

Med letošnjimi novomašniki dunajskega nadškofijskega se- menišča je par posebno zanimi- vly osebnosti. Tu sta predvsem dva bivša učitelja, stara sedaj po 34 let, ki sta se bila udeležila svetovne vojne, služila potem kot učitelja, pred štirimi leti pa šla v semenišče. En novomašnik je l. 1926 promoviral kot doktor modroslovja, nato pa se posvetil bogoslovju. Najzanimivejši med vsemi pa je upokojeni avstrijski polkovnik Hugo Richter, ki je sedaj star 61 let. Richter je v Bruslovci ožezivi, ko je preživel strašno noč v močvirjih, naprav- il obljubo, da postane duhov- nik. Ko je bil l. 1922. upokojen, se je začel učiti latinščine — v mladosti je dovršil realko — na- pravil dopolnilni izpit in vstopil v semenišče.

Hiša na ogled

Oglejte si novo in moderno hišo na 18515 Keewanne Ave., (zadaj za pošto). Odprta vsa- ki dan od 9. zjutraj do 10. zve- čer. Delo slovenkega stavbeni- ka August Kauška. (x)

GROZNA SLIKA RAZDEJANJA V SODRAŽICI

Sodražica, 1. avgusta. Že iz prvih poročil o vremenski kata- strofi, ki je doletela središče in- dustrije suhe robe Sodražico, se je dalo posneti, da je bila nesre- ča usodna za vso Sodražico in njene prebivalce. Razdejanje, ki ga je povzročila vremenska furija je strašno. V ozkem, ko- maj kilometer širokem pasu je prihrumela nevihta tam iz za Blok in prav nad Sodražico in bližnjo okolico, kjer so imeli vaščani svoja lepa polja in skrb- no obdelane njive, se je vsulo iz- pod neba, da je bilo v par minu- tah uničeno vse: poljski pridel- ki, pašniki, sadno drevje. Sedaj je vse le še najtožnejša jesen- ska slika. Drevje, kar ga ni iz- ruvalo in polomilo, je okleščeno do zadnjega lista, lubje je raz- cefrano, da se mlajša drevesa nikdar več ne opomorejo, po tleh pa leži polno obtolčenega, nedo- zorelega sadja, vse, kar ni spla- vila deroča voda, ki je drla do pol metra globoko izpod okoliš- kih hribov skozi Sodražico. Po cestah leže kupi razmetanih desk, polomljenih plotov, razbi- te opeke, sena, odlomljenega ve-jevja in slično. Žalostna slika, da jo je težko opisati.

Po pripovedovanju Sodražiča- nov, tudi najstarejših, ne pom- nijo, da bi jih kdaj prej doletela taka vremenska nesreča. Pač je prihrumela leta 1897, nad vas nevihta, med katero je padala kot oreh debela toča in uničila vse poljske pridelke, vendar pa ni bilo viharja in so hiše ostale nepoškodovane. Sedaj pa je pri- hrumela nevihta s tako silo in tako iznenada, da ji niso utekli niti tisti, ki so delali na bližnjih poljih.

Okoli četrte ure popoldne se je nebo nad Blokami potemnilo in so vsi mislili, da se bo nevihta prav tam izdijavala. V kratkih minutah pa je tudi Sodražico ob- jela tema kot pred nočjo. Pri- čele so padati težke kaplje, od- zapada je završalo in med vihar- jem in tulenjem zračnih vrtnice- v, ki so se zažrli v Sodražico, je pričela padati toča do debelo- sti kurjega jajca. Vihar je div- gal deske s tal, jih trgalo od sle- men in nosil nad hišami kot pa- pirne lističe. Opeka se je vsula s streh, v hiše je lila ploha, da je bilo v stanovanjih za ped visoko vode. Toča, ki jo je pošev nosi- lo nad hiše, je pobila vsa okna, ki so obrnjena proti zapadni strani. Iznemenadi ljudje so tiščali vrata, ki jih je vihar sun- koma odpiral, mašili okna, skozi- katera je padala toča, toda to vse ni nič zaleglo. Skoz razkri- te strehe je padala toča na pod- strežja, lilo je kot iz skafa in od- stropov je tekla voda kot izpod kapa. Tisti, ki so delali na polju, so se zatekli pod bližnja dreve- sa, pa jih je pregnalo treskanje in lomljenje drevov. V mraku in gosti toči, da ni bilo videti dva- metra pred seboj, so skušali do- seči svoje domove. Debeli toči jih je za potokla do krvi. Ne- kateri imajo podplutbe po vsem životu in oteklino po glavi. Mi- kuličevega hlapca, ki je delal na polju, je do nezavesti oklestila. Polno podplutb je dobil tudi po- štar iz Loškega potoka, ki ga je nevihta zajela na cesti. Njegovi preplašeni konji so klečali na kolena in tiščali glave med pred- nje noge. Prav ko je hotel s ko- nji pod Mikuličev kozolec, je zračni pod vrtnice pograbil novo- zgrajeni objekt in ga popolno- ma razdejalo. Bržkone bi poštar ne ušel smrti, če bi ta čas že ve- dril pod kozolecem. Neka deklica je dobila živčni napad, vendar jo je takojšnja zdravniška po- moč ubranila hujših posledic.

Od 150 hiš, ki jih šteje So- dražica, ni ostala prav nobena nepoškodovana. Z vseh streh je pometalo opeko, nekatere tudi popolnoma odkrilo, poškodovale dimnike in pobilo okna. Samo pri Fajdigi je pobitih 112 oken. Prav hudo je poškodovano ob- činsko hišo. Razkrilo je streho in pobilo okna, da je bilo v hiši

na mah ped visoko vode in toče. Kot v drugih hišah, je tudi tu pokvarilo vso pisarniško opre- mo, premočilo strope, da še da- nes curlja voda od njih. Spise, ki so bili v zaklenjenih pred- lah, je premočilo, da je pisava na njih vsa razmazana. Hudo je prizadet tudi gasilski stolp, ki je prislonejen na občinsko hišo, kar ga je ohranilo pred popol- nim razdejanjem. Raztrgalo pa mu je pločevinasto streho in iz- ruvalo dve močni leseni steni, obešni dobrih 10 kvadratnih metrov in ju neslo čez sedem bližnjih hiš ter tresčilo ob tla. Močna drevesa je ruvalo s ko- reminami vred iz tal, druge je prelomilo, vse pa do golega okle- stilo lista in sadežev.

Na poljih ni poznati, kje je rasel krompir, fižol, detelja in drugi pridelki. Kot požrana so obširna polja in njive vse tam proti Globeli pod Blokami. Sem pa tam še stoji pošev kaka fižo- lovka ali visi iz zemlje golo ko- ruzno steblo. O semenski dete- lji, s katero je bilo zasejanih več njiv in je bila v najlepšem cvet- ju, ni nobenega sledu več. Prav tako je z vso zelenjavo. Prašič- ja krma, repa, korenje, pesa in tudi krompir, je vsa uničena. Tudi tisto, kar je ostalo v zem- lji, ni niti na pol dozorelo in je potolčeno, da bo segnilo.

Kako orjaški je bil vihar, pri- ča kar iz tal zravana zemlja, ki jo je razmetavalo naokrog. Še danes zjutraj je ležala v kotli- nah in kotanjah debela toča.

Preplašena goved je še po ne- vihti mukala do jutra, ves dan se svinje niso upale iz svinjakov niti do korit.

Po vrtovih so našli polno mrt- vih in omamljenih tičev, največ lastovk, in so nekatere s toploto še spravili k življenju.

In vse to divje razdejanje je bilo izvršeno v pičlih petih mi- nutah.

Takoj nato je za hip posijalo solnce, da je bilo jasno videti vsjo grozo, potem pa je pričelo pohlevno deževati. Ljudje so se takoj spravili na strehe, da vsaj za silo zakrijejo odprtine. Ne- kateri so se do polnoči trudili s prekrivanjem streh, potem se je pa zopet vtil dež in ni prenehaj- do drugega dne popoldne.

Župan g. Ivanc je takoj obve- stil sresko poglavarstvo v Ko- čevju, da bi se ocenila škoda. Le-to pa je javilo, da nima stro- kovnih cenilcev in se je obrnilo na bansko upravo. Želeti bi bi- lo, da uradna komisija hitro pre- ceni škodo in se priskoči na po- moč najbednejšim, ki so ob ves pridelek in jim sedaj grozi beda.

Po približni cenitvi je na pol- jih do 2 milijona dinarjev ško- de, koliko škode je pa na poslop- jih, pa cenitev še ni mogoča.

Kjer je voda uhajala tudi v stanovanja skozi podstrešja, bo treba razkopati strope in izme- njati razmočeno trsje.

Danes je večina hiš že na novo prekritih. Pridno pospravlja- jo izruvano in polomljeno drev- je, čistijo ceste in skladajo raz- metan les. Pred hišami suše razmočeno opravo, posteljino in perilo. Z žuljavimi rokami hite, da vsaj v Sodražici izbršejo sle- dove besnečega elementa.

Sodražičane je nesreča dole- ta še toliko hujše, ker so se letos vsi veselili dobre letine. Sadno drevje, ki lani ni skoro nič ob- rodilo, se je letos šibilo pod težo sadov. Poln je bil fižol, koruza lepa, da že dolgo ne tako. Dete- lja je najlepše cvetela, prav ta- ko so dobro kazali tudi ostali poljski pridelki.

Veseli so se Sodražičani dela svojih pridnih rok, pa jim je bi- lo vse v kratkem času uničeno. Naj jim oblasti pomagajo, da jih kolikor mogoče podpro v tej ve- liki nesreči. "Jutro."

Oglasi v "Ameriški Do- movini" imajo vedno do- ber vspeh.

Če verjamete, al' pa ne...

Kadar smo nameravali na- praviti kakšno podoknico, smo si vedno uštimavali grla, da nismo delali škandala pod ok- nom z razdrapanimi grli. Pa ne rabimo vsi enakih zdravil za grlo, da lepo poje. Nekateri si ga mažejo s žganjem, drugi z vinom, tretji tri dni prej jedo kuhani hren, zopet drugi pijejo sveža jajca. Gvišno in resnica je, da nekaterim ne pomaga nobena žavba in ne spravijo iz sebe drugačnega glasu kot ta- kega, ki je podoben žaganju zelo skrhane žage. Kar se me- ne tiče, sem prepričan, da najbolj pomagajo sveža jajca. do tega prepričan me je spravil prijatelj zdravnik, katerega sem vprašal nekoč, kaj naj snem, da bo dalo moje grlo štimo, kot jo ima zvon pri Devici Mariji v Pol- ju pri Ljubljani. Pa je rekel dohtar: "Najboljši pripomoček za lep in čist glas so sveža jajca. To je fakt in resnica. Samo pomisli na kokoš! Kakor hi- tro kokoš znese jajce, začne koj peti."

Dva prijatelja, ki sta ga rada žehtala, sta se zmenila, da bo- sta nehala piti. Ker sta pa ve- dela, da za prehlad in druge podobne bolezni, ni boljšeja zdravila kot je žganje, sta skle- nila, da si kupita steklenico fi- nega žganja, toda piti ga sme samo tisti, ki je v resnici bol- lan. Tisti, ki je že kedaj oku- sil žgano pijačo, bo vedel, da je ni hujše pokore, kot imeti v omari steklenico dobrega žga- nja, pa da ga ne sme pokusiti. Tudi v vica ne bo hujše tr- pljenje, kot je pa tako prema- govanje. Tako je bilo tudi s tema dvema prijateljema. Ne- kaj časa je že šlo, čez dober teden se pe eden ni mogel več premagati, pa zjutraj obleži v postelji in jamra, kako strašno ga zavija in črviči po želodcu in da druge pomoči ni, kot da mora odpreti tisto steklenico žganja. Drugi prijatelj mu pa žalostno odvrne:

"Je že prepozno, ljubi Gregor, prepozno si zbolel, jaz sem bil bolan že večeraj."

V Jugoslavijo je prišel Ame- ričan, ki se je zelo zanimal za slovensko zgodovino in njene velike može, pesnike in pisate- lje in druge učenjake. Hodil je po vseh in spraševal, če je bil v vasi rojen kak slaven mož, kakšna so bila njegova dela in tako dalje. Pa ga pot nanese v Polhov gradec in vpraša ne- ko deklo, ki je ravno stalo na pragu domače hiše: "Vi, slišite, ali je bil v tej vasi rojen kak velik človek?"

Dekle mu pa hitro odgovori: "Pri nas pridejo sami mali otro- ci na svet, pa šele potem zra- stejo."

Zadnjič enkrat sem sklenil, da se dam kontrolirat, da za- pustim vsaj kak spomin za se- boj, kadar me ponšo na Cal- varijo. Stopim k Janezu Bu- kovniku, ki dela tako lepe sli- ke in sem si mislil, da bo on go- tovo napravil z mojega sihta fotografijo, ki bo vsaj za poka- zat.

Bukovnik me pobara: "Kaj bi pa rad, veliko ali malo sli- ko?"

Jaz si mislim: "Kaj bom z velikimi slikami, ki tudi mo- goče več koštajo," pa mu od- govorim: "Bolj malo sliko mi naredi, John."

"Potem pa prosim, da zapreš usta," reče John vljudno.

Miha: "Zakaj pa gos stoji na eni nogi?"

Nace: "Ne vem."

Miha: "Zato, ker če bi jo dvignila, bi padla na tla."

RADIO PROGRAMI

Za sredo, 20. avgusta
WTAM

- 6:30: Sign on Station WTAM.
 - 7:15: Spang Baker—Charles W. Hamp.
 - 8:15: Morning Melodies (NBC).
 - 9:30: National Home Hour (NBC).
 - 9:30: Patty Jean's Chat.
 - 10:30: Blue Streaks (NBC).
 - 10:30: Radio Household Institute Program (NBC).
 - 10:30: Don Douglas, pianist.
 - 10:45: Charles W. Reed, baritone.
 - 11:30: Jolly Four.
 - 11:30: Morning Madrigale.
 - P. M.
 - 1:00: Fat and Alice.
 - 1:00: Merle Jacobs, Golden Pheasant Orchestra.
 - 1:30: Noonday Melodies.
 - 1:45: Playlet.
 - 2:30: Gene Carr, baritone.
 - 2:30: Evening Stars (NBC).
 - 3:00: Dancing Melodies (NBC).
 - 3:15: Marthin Provensen, basso.
 - 3:30: Sky Sketches (NBC).
 - 4:00: Lady Next Door (NBC).
 - 4:30: Tea Timers (NBC).
 - 4:45: The Gondoliers.
 - 5:15: Meditation.
 - 5:30: Organ Processional Hour.
 - 6:15: Senorita Rosano (Resume of Station Program).
 - 6:25: Baseball Scores.
 - 6:30: Twilight Voices (NBC).
 - 6:45: The Vivanos.
 - 7:00: Bulova Time (NBC).
 - 7:00: East of Cairo (NBC).
 - 7:30: Mobiloil Concert.
 - 8:00: Widlar Welcomer.
 - 8:00: Midsummer Revue.
 - 8:30: Coco Cola Program (NBC).
 - 10:00: Vincent Lopez and his Orchestra (NBC).
 - 10:15: Uncle Abe and David (NBC).
 - 10:30: Bulova Time—WTAM Bulletin Board.
 - 10:35: Collegiate Trio.
 - 10:35: WTAM Players.
 - 11:00: Austin Wylie's Chippewa Lake Park Orchestra.
 - 11:30: Midnight Melodies.
 - 12:15: Merle Jacobs' Golden Pheasant Orchestra.
 - 1:00: Sign-off Station WTAM.
- WHK**
- 6:30: Radio Reveille.
 - 7:30: Morning Devotions.
 - 8:00: Gruen and Watch Time.
 - 8:00: Something for Everyone (CBS).
 - 8:30: Burlesque Broadcasters.
 - 8:45: What's Happening.
 - 9:00: Sharps and Flats.
 - 9:15: Banjo Boys.
 - 9:30: Julia Hayes.
 - 10:00: Radio Homemakers—Ida Bailey Allen (CBS).
 - 10:15: Dr. Florence E. V. Blodgett.
 - 10:22: The Boy and Girl Friend.
 - 10:45: Radio Homemakers—Ida Bailey Allen (CBS).
 - 11:00: Ethel and Harry.
 - 12:00: Manhattan Towers Orchestra (CBS).
 - P. M.
 - 1:00: Harry Tucker's Orchestra (CBS).
 - 1:00: Syncopated Silhouettes (CBS).
 - 1:30: Columbia Little Symphony and Soloist (CBS).
 - 1:55: Health Talk—Dr. Winfrey.
 - 2:20: Columbia Ensemble (CBS).
 - 2:30: Tea Time Topics.
 - 3:30: Musical Album (CBS).
 - 4:15: Meditation.
 - 4:15: Uncle Gordon.
 - 4:40: World Book Man.
 - 4:45: Messenger Boys.
 - 5:15: Peter Arno's Whoops Sisters (CBS).
 - 6:00: F. B. Strawn & Co.'s Elgin Time.
 - 6:01: Review Current Events.
 - 6:15: Schedule for the Evening.
 - 6:40: Willowick Country Club Orchestra.
 - 6:45: Raybestos Sport Flashes.
 - 6:45: Willowick Country Club Orchestra.
 - 6:58: Rahm's Cherry Pickers.
 - 7:15: Quality Time.
 - 7:15: Manhattan Moods (CBS).
 - 7:30: Forty Fathom Trawlers (CBS).
 - 8:00: Raybestos Radiogram.
 - 8:01: Pochontas Blue Flash Indians.
 - 8:30: La Palma Smoker (CBS).
 - 9:00: Philo Symphony Concert (CBS).
 - 10:00: Green Guild Time.
 - 10:15: Organ from Worshippers (CBS).
 - 10:15: Motorists Almanac of the Air.
 - 10:16: Slumber Hour (Orchestra—Soloists).
 - 11:00: Rubberneck Man.
 - 11:00: Bert Lova's Orchestra (CBS).
 - 11:30: Nocturne (CBS).
 - 12:00: Wille's Lake Shore Garden Orchestra.
- WJAY**
- 7:00: Morning Melodies.
 - 7:30: Elaine and Steve.
 - 8:00: Wurlitzer's Program.
 - 8:30: Dance Music.
 - 9:00: Elgin Time—Heeza Knutt.
 - 9:00: Germ Brothers.
 - 10:00: Ruth and Blair—Student Prince Weather Forecast.
 - 11:15: Starr Piano Program.
 - 11:30: Organ from Worshippers.
 - 12:00: Elgin Time: Student Prince Weather Forecast.
 - P. M.
 - 12:01: Maxine and Alyce.
 - 12:15: John Belton.
 - 12:30: Troy Singer's Orchestra.
 - 1:30: Georgene Gordon.
 - 1:45: Studio Program.
 - 2:00: C. Kettleman.
 - 2:15: Bradley and Sumpter.
 - 2:30: Ed. White.
 - 2:45: Ruth Richers.
 - 3:00: Brady Lake Park.
 - 4:00: Kathleen Sullivan.
 - 4:15: Emily Wheeland.
 - 4:30: Edna and Jean.
 - 4:45: Palermos Trio.
 - 5:00: Joe. Fred and Dave.
 - 6:00: Elgin Time: Student Prince Weather Forecast.
 - 6:15: Starr Piano Program.
 - 6:30: Dick, Benny and Jimmy.
 - 7:00: Merchants and Consumers.
 - 7:25: Elgin Time—Signoff.

Konvencija državne delavske zveze v teku

Columbus, Ohio, 18. avgusta. Tu se je otvorila konvencija državne delavske zveze, ki šteje nad 10.000 članov. Nad 400 delegatov je navzočih. Poleg rednih konvencijnih poslov, se bo konvencija pečala tudi s politiko in odobrila več kandidatov za javne urade. Danes je govoril na zborovanju governor Cooper, dočim bo na vrsti jutri kandidat za zveznega senatorja Robert Bulkley.

Največji pevski zbor na svetu bo nastopil

Washington, 18. avgusta. Največji pevski zbor sveta bo nastopil v letu 1932, ko se bo praznovala dvestoletnica rojstva prvega ameriškega predsednika George Washingtona. Odbor namerava zvezati vse radio postaje v Ameriki in pozvati ves ameriški narod, ki šteje 122.000.000 ljudi, da skupno zapoje ameriško himno "America."

OVČAR MARKO

Janez Jalen

Za Rozalko so se zaprle Podlipnikove duri, Marko je obstal pred njimi. V hišo ni smel, ker je bil Cena doma, domov ni mogel, ker ga je preveč skrbelo, kaj bo s Podlipnico. Kakor da je tudi njegova mama, ne samo Ančka. Obšel je hišo in se stisnil pod kamrno okno, da prisluhne in dožene, kako je. Zunaj je bilo vse tiho, kakor bi bili še glasovi zamrznili, hiša pa je bila polna nemira.

Po hoji je Marko razločil, da sta šli Ančka in Rozalka na zgornji vrh po rože, da jih kuhata v kuhinji, da bosta naredili bolniče vroč obhladek: "Da bi le pomagalo," je želel Marko.

Tisti trenutek so se Markove misli odtrgale za nekaj časa od Podlipnikove hiše. Slišal je v Pečeh zatuliti volka. Tako otožno obupen glas se je prizibal skozi zmrzlo tišino do Markovih ušes, kakor bi se bila oglasila lakota sama. Prvem volku se je odzval drugi in potem še tretji. Marko je vedel: "Aha! V jato se zbirajo in bodo naredili škodo. Meni je ne bodo. Volkun je za pečjo, hlev pa je tudi dobro zaprt in zavarovan."

Nadaljnje tuljenje volkov je preslišal. Vse njegove misli so bile v kamri pri bolniči, ki je začela bolešno stokati.

Podlipnik jo je tolažil: "Anca! Potrpi! Ko se toliko zdani, da se umaknejo volcje nazaj Zavrh, sedem na žrebca in bom pripeljal iz Tržiča padarja kakor na vetru, ne na saneh, in če vsi konji padejo Anca zdrži do jutra."

Podlipnica ni govorila glasno. In Marko je moral pritisniti uho prav do okna, da je razumel nadaljnji pogovor.

"Anca! Ančka! Ti ne smeš umreti!"
Podlipnica je zastokala od nove bolečine, potem je spet spregovorila, pa tako mirno, kakor bi se njena smrt nje same sploh ne tikala ne.

"Morda je božja volja, da umrjem, ko ti ne morem več dati otrok. Se pa drugič oženiš —"

"Anca! Kaj govoriš," je vzkripel Podlipnik.

Še Marko pod oknom je po glasu spoznal, koliko ljubezni je položil Podlipnik v ime svoje žene, v eno samo besedo: Anca. Mož je pobožal ženo in ji popravil lase pod ruto. Zavedel se je, da če se stokrat poroči, ne bo imel nikoli nobene ženske več rad, če umrje Anca. Mora, mora jo rešiti! Samo kako?

V kamri je bilo dolgo vse tiho.

Nato se je oglasil Podlipnik: "Anca, pojdem po padarja. Ti ne smeš umreti."

Zavoljo teh besedi je Marko pozabil, da je na Podlipnika hud. Anca pa je pregovarjala Cena, naj nikar ne hodi v Tržič. Od nje, ko morebiti ne bosta več dolgo skupaj in da bo še jutraj dovolj zgodaj. Pregovorila ga je, da ni šel sedlat žrebca. Bolnica je šel spregovorila, proseče kakor otrok, ki se boji s svojo prošnjo vznejevoljiti mater:

"Cena! Saj imaš prav. Res ne kaže, da bi se Marko priženil k nam. Pa, saj boš sam sprevidel." Obmolnila je in se zazrla v strop. Potem je s solznimi očmi dolgo gledala moža, nakar se je odtrgalo iz trepetajočih ust, kar je pravzaprav hotela prositi: "Cena! Pusti, naj gre Ančka k Primožu, pusti, naj se zameta. Saj veš, kako bo nerodno Ančki, če dobi mačeho." "Aanca!" Podlipnikov glas je zamrl na blazini bolne žene.

Tedaj se je Marku posvetilo: "Moj Bog! Podlipnica me ima tako rada, jaz pa stojim tu in premljujem!"

Ne, Podlipnik ne sme z doma. Jaz pojdem! Če me volkovi strgajo, naj me pa."

Stekel je domov, da je sneg pod cokolami kar žvižgal.

Manica za pečjo je že spala, pa se je prebudila, ko je Marko obušal škornjice. Ni je mogel preprostiti, da bi ostala sama brez Volkuna doma; moral jo je vzeti s sabo k Podlipniku, dasi bi bil rad kar na skrivnem odjezdil.

Potrkal je pri Podlipniku, izročil Manico Rozalki in odšel v konjak sedlat žrebca. Seveda, Manica ga je izdala. Ko je vrgel sedlo na žrebca, se je oglašil za njim Podlipnik: "Marko! Vzemij moje sedlo, ima bolj močnejermena. Ker, če se ti o nepravnem času jermena odtrgajo, ne boš več zajezdaril. Razumeš!" "Razumem." Vrgel je staro, oguljeno sedlo na tla in vzel iz Podlipnikovih rok skoraj novo, gospodarjevo sedlo.

"In do Poljč te z Jožem s kobilami spremiva, da zvodiva nazaj grede za sabo vsaj tiste volkove, ki tulijo v Pečeh, da ne bodo tebe gonili. Boš že še na druge naletel."

Marko je videl, da Joža že komata kobilo.

Kakor bi si nikoli ne bila prišla navskriž, sta se pogovarjala Cena in Marko: "Ali znaš streljati?" je vprašal Podlipnik.

"Znam."

"Ti bom dal svojo pištolo, na dve cevi. Strela se volkovi boje."

"Imam tudi robevnico s sabo." "Če ti bodo volkovi tako blizu prišli, da jih boš z robevnico odganjal, potem — No, če ne boš mogel naprej, skliči v kakšni vasi, morda te kdo pospremi; ali pa počakaj do jutra."

"Ali se za žrebca bojiš?" "Misliš?" Otožuo je pogledal Podlipnik Marka, kateremu je bilo že žal, da je Cena nekako uzalil. Podlipnik je tudi bral na njegovem obrazu, da fant ni nič hudega mislil, zato je samo še naročil: "Če prideš v Tržič, se oglasi na Pošti. Vencelj bo najbrže še pil. Povej mu, da se mudi. Bodo že poklicali Miha. Naroči mu, da nocoj ni škoda ne denarja ne živine."

V konjak je prinesla Ančka, vsa objokana je bila, polno skledo v vinu namočenega kruha, kakor ji je ata naročil. Za žrebca. Joža in Cena sta vpregla kobili, Ančka se je pa pomudila v konjaku, da odnese prazno skledo v kuhinjo.

"Tak, ti greš, Marko?" "Grem."

"In če te volkovi?" "Nič se ne boj."

Potem sta molčala. Marko je krmil žrebca s kruhom in vinom kar iz sklede, Ančka je čakala na prazno skledo.

Podlipnik in Joža sta imela že zapreženo, ko je Marko pripeljal žrebca na dvor. Še premeknil se ni konj, ko se je Marko pognal v sedlo, nikar, da bi nagajal, kakor bi vedel, kako se mudi.

Marko je nateknil rokavice, prosil Ančko, naj mu poda robevnico, Podlipnik pa mu je dejal v torbo na desni prednji strani sedla nabito pištolo. Marko je zasukal žrebca in odjezdil skozi lesu. Za njim so zapeli zvonce in zaškripale sani.

Vsi so bili zamišljeni, vsi so molčali. Volkun pa je pred križem na koncu vasi veselo zalajal, se nagajivo pognal žrebca v gobec, ki je šavnil po njem kakor za volkom, pa ne zares. Kakor bi se bil pes razveselil, da gre že vendar enkrat s konji in Markom na cesto, za kamor se je vozil Primož kot majhno, zavaljeno kuže izza Trsta nekje in ga ni pripeljal sam, drugi so ga, otrokom za spomin na očeta, ki se je bil povozil.

Noč je bila svetla. Kakor pajkove mreže so bile sence goilih dreves. Hrasti pa, še vedno v listju, so stali na snegu kakor strahovi.

Nihče, ne Cena ne Joža ne Marko ni vedel, ali se tulijo vol-

kovi v Pečeh in kje so. Glušili so jih zvonce, in preveč je škripala trdo zamrzla pot pod kopiti in sanmi. Ustaviti bi morali konje in prisluhnti; pa preveč se je nudilo. Le Volkun se je nekajkrat pognal proti Rebrji, kakor bi ga mikalo na ravni pretep.

Podlipnik je v Babjem potoku okoli oreha obrnil, voščil ob enem z Jožem Marku srečno pot in se vrnil. Pred Krnicami je ustavil sani, poslušal in gledal. Vse je bilo tiho. Ob plotu med poljem in Rebrjo pa mu je Joža pokazal štiri, pet temnih senc, ki so se premikale. Podlipnik jih je bil vesel. Pripravi je bil, da mu je uspelo zva-biti volkove, ki so se priklatili v Peči, z Markove sledi.

Koj nato ga je zaskrbelo, kaj je z Anco, in zaskrbelo, ali je Marko že prišel skozi Presko, kjer je že sam večkrat videl švignti volka čez cesto iz gozda v gozd.

Pot v Tržič je Marko dobro poznal; jo je že večkrat prehodil. V lahmem diru in kar po bližnicah, je prijezdil za Begunje. Preudarjal je samo to, kako prijezdi čim najbolj hitro v Tržič.

Ukazal je Volkunu naprej, pripravil in napel pištolo, poprijel z levo, v kateri je držal vajeti, še robevnico, da jo bo imel hitro pri rokah, če bo treba, pognal v korak žrebca po klancu navzgor in želel samo še to, da, če se že mora srečati v Preski z volkovi, naj bi se ne na klancu, ampak šele zgoraj na cesti.

Prijezdil je na vrh klanca, na cesto, in koj pognal v skok. Že je mislil, da ne bo videl volkov, ko je na ovinku Volkun zaostal, nagrebnil hrbet in zarrenal. Žrebec je postrigel z ušesi in jezno zaprhal. Marko je ugledal, da tečeta po zapadnih sečah nad njim dva volkova. Zaskrbelo ga je, če jih ni več: "Ne, samo dva sta." Pustil ju je, da sta se približala in šele nato ustrelil s pištolo proti njima. Volkova sta zbežala.

Marko je pa z žrebcom kar padel v Slatino, kjer je žrebca zastavil in jezdit skozi vas v korak, potem je spet pognal v lahen dir, da ne upeha konja pred Vetrnim, da poleti kakor na ptiču, če bo treba, preko samotnih gmajm mimo Hudega grabna in skozi gošče pred Bistrico. Da se bosta volkova, ki ju je odgnal s strelom, vrnila na njegovo sled, je prav dobro vedel in je želel samo to, da bi se z ogibanjem vasi toliko zamudila, da bi ga vsaj do Hudega grabna ne dohitela.

Noben pes se ni nikjer oglašil. Marko je vedel da so vsi pozoparti po hlevih in ovčjakih zaradi volkov.

S pištolo v roki je zavil okrog najbolj ostrega ovinka na vsej poti pred znamenjem na Vetrnem. Kar začudil se je, da ni ugledal nobenega volka. Čudno! Kakor bi bili volkovi psi, ki stražijo samotna znamenja na gmajnah.

Spravil je pištolo in pognal v skok: "Sedaj jim utečem, mrham."

Žrebec je grelo vino, da je kljub napeti poti kar plaval.

Pred goščo je Volkun hotel zaostati. S tem je samo opozoril Marka, da mu volkovi slede. In Marko je postal oprezen.

"Volkun naprej!" je rezko ukazal Marko, da je imel pot pred sabo varno, in je namerjal volkove za sabo, kadar se mu približajo, zaustaviti z drugim strelom.

Žrebec, ki ga je Marko že večkrat moral pognati, je sam od sebe raztegnil skok in drevel, kakor bi se bil splašil: "Volkove čuti," je pomislil Marko, nategnil vajeti, da bi se konj ne spoteknil, napel pištolo in pripravil spet v levo k vajetom robevnico. Ni se dostikrat ozrl nazaj, da je zagledal volkove: "Več jih je nego dva." Na to pa, da ga bodo morda raztrgali, niti pomislil ni.

DNEVNE VESTI

Ali so jetniki zažgali državne zapore?

Columbus, Ohio, 18. avgusta. Državni preiskovalci imajo že dovolj dokazov na rokah, da lahko primejo osebe, ki so na pretekli velikonočni ponedeljek zažgale tukajšnje državne zapore, kar je povzročilo smrt 322 jetnikov. Najmanj 6 jetnikov je prizadetih, mogoče 10. Dva izmed zarotnikov sta našla smrt v plamenih. Vsi, od prvega do zadnjega zarotnika, bodo postavljeni pred sodnijo in jih čaka električni stol. Preiskovalna komisija ima sedaj na rokah vse dokaze, razven da še ni mogla dognati imena onega kaznenca, ki je prižgal žeplenko in začel ogenj. Štirje jetniki so doslej že priznali, da so bili udeležni pri zaroti.

Policist ustrelil svojo ženo in sebe

Pittsburgh, 18. avgusta. Policist Michael Korvath, ki se je vrnil okoli polnoči domov iz službe, se je pri jedi začel prepirati s svojo ženo. Kmalu potem je potegnil revolver in ustrelil ženo, nakar si je sam sebe storil konec.

Anti-saloonska liga proti Bulkleyu

East Liverpool, Ohio, 18. avgusta. Anti-saloonska liga naznanja, da bo v letošnji kampanji podpirala za senatorja republikanca Roseoe McCulloch napram demokratu Robert Bulkley. McCulloch se je izjavil v prid prohibicije, dočim je Bulkley velik nasprotnik slednje.

Študenti zasramujejo papeževga poslanca

Belgrad, 18. avgusta. Velika skupina študentov je javno zasramovala papeževga nuncija v Jugoslaviji, monsignorja Pellegrinetti, ko je včeraj korakal v eharistični procesiji v Zagrebu.

Hooverjeva domačija je naprodaj

Newberg, Ore., 18. avgusta. Hiša, v kateri je preživel predsednik Hoover svoja mladinska leta, je naprodaj. Hoover je v dotični hiši preživel več let s svojim stricem dr. Minthornom.

Mestna igrališča

V Brookside stadionu priredijo v četrtek, 21. avgusta, otroci iz vseh mestnih igrališč izvanredno predstavo, tako da starši lahko vidijo, kaj delajo otroci tekom dneva in počitnic na mestnih igrališčih. Ob 7. uri zvečer nastopi godba, potem se bodo pripovedovalci pravljice, male igre se uprizorijo. Ti-soče otrok nastopi iz vseh mestnih igrališč Clevelanda.

MALI OGLASI

Dvoje stanovanj
se da v najem, vsako po 5 sob. Eno za \$20, drugo za \$30 na mesec. Jako lepa stanovanja. Pove se na 1051 Addison Rd., Tel. Eddy 4456-R. (195)

Hiše naprodaj

Naprodaj sta dve hiši, moderne, z lepim vrtem, dvojna garaža, ena hiša na 18402 Edgerton Ave., blizu La Salle gledališča, druga na 714 E. 232nd St. Tu je kokošnica, dvojna garaža, kopališče. Hiše se prodajo \$2000 ceneje kot so veljale. Vprašajte na 714 E. 232nd St. Nekaj malega plačate takoj, drugo kot rent. Tel. Kenmore 0339-W (199)

Išče se

prodajalec. Za podroben naslov vprašajte v uradu tega lista. (196)

Naprodaj je

Chrysler avtomobil, kot nov. Jako poceni. Telefon Endicott 2315 (196)

Hiša naprodaj

ima 10 sob, prav poceni, blizu tovarne. Za naslov vprašajte v uradu tega lista. (195)

Naznanilo občinstvu

Naznanjam, da sem otvoril prostor za ključavničarstvo in brušenje brivskih potrebščin ter raznih drugih rezil. Vedno bom gledal, da bom vsem našim odjemalcem kolikor mogoče dobro postregel v njih zadovoljstvo. Se vljudno priporočam.
Fr. Čepirlo,
1342 E. 55th St., vogal St. Clair Ave. (Tue.X)

Mleko se je podražilo

toda kljub temu ga dobite pri nas na 6303 Glass Ave., še vedno po stari ceni, in sicer 10 centov kvort. Se priporočamo. Frank Leskovic, 6303 Glass Ave. (196)

Perilo

se sprejema na dom. Čisto delo. 1011 E. 76th St. (194)

Ženska

priletna, išče delo. Sposobna je opravljati vsa hišna dela. Vprašajte na 6704 Schafer Ave. (197)

Išče se

soba s kuhinjo, soba sama za sebe. Pri mirni družini. Kdor ima kaj se prosi, da pusti naslov v uradu tega lista. (195)

Hiša na ogled

Oglejte si novo in moderno hišo na 18515 Keewane Ave. (zadaj za pošto). Odprta vsaki dan od 9. zjutraj do 10. zvečer. Delo slovenkega stavbenika August Kauška. (x)

Zamenja se farma

za mlekarijo v mestu. Kdor hoče kupčijo, naj se oglasi na 1052 E. 72nd St. (Aug. 15. 16. 19.)

Dve sobi

čedno opremljene s oddasti dvema fantoma ali dekletoma. Vprašajte na 15016 Saranac Rd. (197)

Peč naprodaj

Skoro nova peč je naprodaj. Radi odhoda iz mesta se prodajo zelo poceni. Vprašajte na 17213 Waterloo Rd. (195)

V najem.

se da stanovanje, obstoječe iz pet sob, na 1238 E. 71st St. Spodaj. Podstrešje na razpologo. Kopališče, velika klet in pralnica. Tudi garažo se lahko dobi. Vprašajte na 6211 Carl Ave. (194)

NAZANILLO IN ZAHVALA

Zalostnega srca naznanjam vsem prijateljem, sorodnikom in znancom, da je za vedno zatisnil svoje trudne oči naš oče in brat

FRANK PRAZNIK

Rojen je bil 7. oktobra, 1833 v Dvorski vasi pri Velikih Laščah. Pokopan je bil 28. julija, 1930 na Calvary pokopališču.

Iz srca se zahvalim vsem, ki so prišli ranjkega pokropit in vsem, ki so ga spremlili k zadnjemu počitku. Lepa hvala Henry Kranz za darovani venec ter lepa hvala vsem, ki so darovali za sv. maše: Družina Bajt, Carry Ave., Frances Leskovec, Grove-wood Ave., Mary Zakrajšek, E. 64th St., Joe Somrak, E. 61st St., Anton Zakrajšek, Addison Rd.

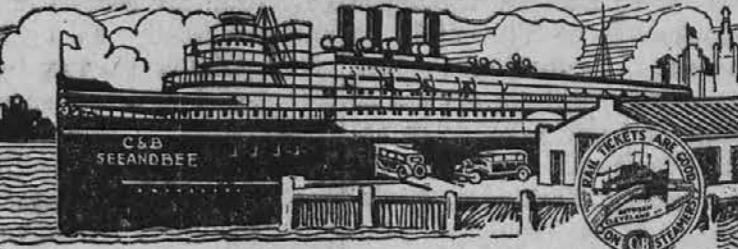
Najlepša hvala vsem, ki so nosili krsto ranjkega: Henry Kranz, Joe Komin, Valentin Mole, John Smrke, Andy Zalaznik in Fred J. Makovec.

Lepa hvala čast. g. Rev. Andreyu za cerkvene obrede ter za spremstvo na pokopališče. Iskrena hvala pogrebemu zavodu Grdina in Sinovi za lepo oskrbo pogreba.

Dragi oče, Ti pa počivaj v miru in naj Ti bo lahka ameriška zemlja.—Zalujoči ostali:

Frank Praznik, sin z družino.
Ivan Praznik, sin v Ljubljani, Jugoslavija.
Štefan Praznik, brat v Minnesoti.

Cleveland, O., 18. avgusta, 1930.

TRAVEL VIA LAKE ERIE

to Niagara Falls, Eastern and Canadian Points

LET THE C & B LINE be your host for a delightful, refreshing night's trip between Cleveland and Buffalo or to Pt. Stanley, Can. Travel while you sleep. Avoid miles and miles of congested roadways via these short routes to Canada and the East. Every comfort and courtesy of a modern hotel await you. Autos carried.

Cleveland—Buffalo Division<

HENRIK SIENKIEWICZ

POTOP

Iz poljščine prevedl
DR. RUDOLF MOLE

Uvod.

Na Žmudži je živel mogočni rod Bilevičev, ki je izviral od Mendoga, bil zelo razširjen in po vsem Rosienskem nad vse spoštovan. Do visokih služb se Bileviči niso nikdar pospeli, ukvarjajoč se večinoma z domačimi opravili, a na polju Marsa so si pridobili nedvomljivo velikih zaslug, za katere so včasih dobivali obilne nagrade. Njihovo rojstno gnezdo, ki obstaja še dandanes, se je zvalo tudi Bileviči, a vrh tega so imeli še mnogo drugih posestev v rosienski okolici in dalje proti Krakinovu, ob Lavdi, Šoji, Nieveži—še celo za Ponievezem. Pozneje so razpadli na nekoliko domov, katerih člani so se poizgubili izpred oči. Shajali so se vsi le takrat ko se je vršil na Rosienskem na ravnini, zvani Stana, popis splošne vojske žmudske. Tu pa tam so se srečavali tudi pod prapori litevske vojske in na zborovanjih, a ker so bili premožni, vplivni, so morali računati z njimi celo Radzivil, najmočnejši rod na Litvi in Žmudži.

Za vlade Jana Kazimirja je bil starešina vseh Bilevičev Heraklej Bilevič, polkovnik lahkega znaka, upiški komornik. Ta ni prebival v rojstnem gnezdu, kjer je v onih časih gospodaril Tomaž, rosienski mečnik. Herakleju pa so pripadale Vodokte, Lubič in Mitruni, ležeči blizu Lavde, obkrožene kakor z morjem s posestvi manjše šlah-te.

Razen Bilevičev je bilo le nekoliko večjih domov v okolici, kakor Solohubi, Montvili, Šilingi, Korizni, Sičinski (dasi ni manjkalo imen manjšega plemstva); sicer pa je bilo vse poročje Lavde gosto posejano s tako zvanimi "okolicami," ali kakor so navadno govorili, z "zaščankami," kjer je prebivala žmudski zgodovini proslavljena lavdanska šlah-ta.

V drugih krajih dežele so rodovi dobivali imena od naselbin, ali pa naselbine od rodov, kar se je dogajalo na Podlesju; tu vzdolž lavdanskega poročja pa je bilo drugače. Tako so stanovali v Morezih Stakjani, katere je takrat naselil Batori za junaštvo, katero so izkazali pod Pskovom. V Volmontovičih so prebivali na dobri zemlji Butrimi, največji po rasti ob vsej Lavdi; znani po svoji močnejšnosti in težki roki, so se ob času sejmov (zborovanj), napadov ali vojen pomikali molče kakor zid. Zemljo v Drožejkanih in Mozgih so obdelovali mnogoštevilni Domaševiči, znameniti lovci; ti so zahajali v puščavo Zielonko tja do Vilkomieža na medvede. Gaštovtje so sedeli v Pacunelih; njihova dekleta so slovala po lepoti tako, da so naposled imenovali vsako lepo dekle v okolici Krakinova, Ponieveža in Upite Pacunelko. Solohubi so bili bogati na konjih in izbornem govedu, izrejenem po gozdnih pašnikih. Goščeviči pa so v goščunskih gozdnih kuhali smolo, radi česar so jih imenovali črne ali okajene Goščeviče.

Bilo pa je še več naselbin in rodov. Dokaj njihovih imen obstoja še danes, a po večini naselbine ne leže več tam, kjer so ležale, a tudi prebivalci njihovi imajo druga imena. Prišle so vojne, nesreče, požarji, a novih stavb niso stavili vedno na starih pogoriščih, skratka izpremenilo se je mnogo. A o svojem času je cvetela še stara Lavda v prvotnem stanju in lavdanska šlah-ta je dosegla najboljši glas, ko si je pred nekaterimi leti pridobila veliko sla-

vo pri Lojovu pod poveljnikom Janušem Radzivilom v boju proti puntarskem kosažu.

Vsi Lavdanci so služili z praporu starega Herakleja Bileviča. Bogatejši, kot tovariši, so imeli po dva, ubožnejši po enega konja, najubožnejši so služili v spremstvu. Splošno je bila šlah-ta bojevitna in je ljubila vojno nad vse. Zato pa so bili manj izurjeni in stvarih, ki so se navadno obravnavale na zborovanjih. Vedeli so, da je kralj v Varšavi, Radzivil in gospod Hlebovič, starosta, na Žmudži, a gospod Bilevič v Vodoktah ob Lavdi. To jim je zadostovalo in glasovali so tako, kakor jih je naučil gospod Bilevič, v trdnem prepričanju, da on hoče to, kar gospod Hlebovič, ta pa soglašala z Radzivilom. Ta pa je desna roka kraljeva na Litvi in Žmudži, kralj pa je soproj Poljske, oče vse šlah-te.

Sicer pa je bil gospod Bilevič bolj prijatelj nego klient mogočnih oligarhov v Birzah—in sicer zelo spoštovan, saj je imel na vsak poziv na tisoče glasov in na tisoče sabelj lavdanskih, a sabelj v rokah Stakjanov, Butrimov, Domaševičev ali Gaštovtov ni še nihče na svetu preziral v tem času. Sele pozneje se je vse izpremenilo, zlasti takrat, ko je premenil gospod Heraklej Bilevič.

Umril je ta oče in dobrotnik lavdanske šlah-te leta 1654. Takrat se je razvnela vzdolž vse vzhodne poljske meje strašna vojna. Gospod Bilevič se je ni več udeležil, ker mu nista dopuščala starost in gluhoča, a šli so Lavdanci. Toda v onem hipu, ko je dospela vest, da je bil Radzivil pobit pri Šklovu in da je skoraj popolnoma izgubil lavdanski prapor pri napadu na najemniško francosko pehoto, je starega polkovnika zedela kap in umrl je.

To novico mu je prinesel neki gospod Mihael Volodijovski, mlad, a zelo slaven vojak, ki je zastopal gospoda Herakleja in pod poveljem Radzivilovim vodil lavdanski polk. Ostanki se prišli domov utrujeni, pohabljeni, lačni in so se pred vso vojsko pritoževali radi velikega hetmana, ker se je, zaupajoč v grozo svojega imena, pijan zmage, vrgel s peščico ljudi na desetkrat številnejšo moč in s tem pogubil vojsko, ves kraj.

Vendar med splošnimi pritožbami se ni dvignil niti en glas proti mlademu polkovniku, gospodu Juriju Volodijovskemu. Nasprotno, oni, ki so ušli pogromu, so ga povzdigovali v nebesa ter pripovedovali čuda o njegovi vojni izkušnosti in o njegovi hrabrosti. In to je bila edina tolažba za lavdanske ostanke, da so se spominjali činov, ki so jih izvršili pod poveljem gospoda Volodijovskega: kako so se pri napadu prebili skozi prve vrste vojakov, kakor skozi dim; kako so potem naleteli na francoske najemnike in razbili s sabljami ves sprednji polk, pri čemer je gospod Volodijovski pobil z lastno roko polkovnika tega polka; kako so jih naposled obkolili in vzeli med štiri ognje, kako so se obupno reševali iz gneče, na gosto padajoč in lomeč sovražnika.

Ta pripovedovanja so poslušali z žalostjo, a tudi s ponosom oni Lavdanci, ki niso služili v litevski vojski ter so se morali staviti samo pri splošni vojski. Toda pričakovali so splošno, da se v kratkem skliče črna vojska, zadnja bramba domovine. Določeno je bilo že naprej, da postane v tem slučaju gospod Volodijovski lav-

danski ritmojster, zakaj dasi ni bil domačin, vendar ni bilo med domačimi slavnijšega moža. Ostali vojaki so še celo govorili o njem, da je samega hetmana rešil pogube. Vsa Lavda ga je nosila tako rekoč na rokah, a vsak kraj ga je hotel izpuliti drugemu iz rok. Zlasti so se prepirali Butrimi, Domaševiči in Gaštovti, kje naj bi dlje časa prebival kot gost. Njemu pa je tudi ta hrabra šlah-ta tako ugajala, da ni šel z ostanki Radzivilovih vojsk, ko so krenili v Birže, da bi se po porazu tu nekako opomogli—temveč je hodil od naselbine do naselbine; naposled se je ustavil pri gospodu Pakošu Gaštovtu, ki je imel najvišjo oblast v Pacunelih.

Sicer pa gospod Volodijovski ne bi bil na noben način mogel oditi v Birže, ker je nevarno obolel: najprej ga je napadla zla vročica, potem bi bil vsled udarca, ki ga je dobil pri Cibihovu, kmalu izgubil desno roko. Tri Pakošove hčerke, znane po svoji lepoti, so ga vzele v svoje ljubezno varstvo in so si prisegle, da hočejo spraviti tako slavnega viteza do prvotnega zdravja. Plemstvo pa se je zavzelo za pogreb svojemu slavnemu vodji, gospodu Herakleju Bileviču.

Po pogrebu so odprli pokojnikovo oporoko, iz katere se je pokazalo, da je stari polkovnik postavil za dedinjo vsega premoženja, izvzemši vas Lubič, svojo vnukinjo Aleksandro Bilevičev, hčer upiškega logarja, varstvo nad njo pa je poveril do njene možitve vsej lavdanski šlah-ti.

"... Vsi, ki so mi bili vdani"—se je glasila oporoka—"in ljubezen plačevali z ljubeznijo, naj bodo ravno taki tudi siroti in naj v teh časih popačenosti in prevratov, ko ne more nihče biti varen pred človeško svojeglavnostjo, a tudi ne brez strahu—v spominu name varujejo sirote pred vsakim zlom."

"Pazijo naj tudi, da bi v varnosti uživala posestvo, izvzemši vas Lubič, katero prepuščam in zapisujem gospodu Kmiticu, mlademu oršanskemu praporščaku, da ne bi pri tem imel kake ovire. Kdor pa bi se čudil tej moji naklonjenosti do velmožnega Andreja Kmitice ali pa hoteli videti v tem kako krivico za mojo sorodkinjo Aleksandro, naj ve, da sem gojil do Andreja Kmitice še izza mladih let pa do svoje smrti prijateljstvo in pravo bratovsko ljubezen. Z njim sem hodil na vojne in mi je večkrat rešil življenje, in ko sta mi zloba in zavist gospodov Sičinskih hotela iztrgati moje posestvo—mi je pomagal, da sem prišel do njega. Tedaj sem se jaz, Heraklej Bilevič, komornik upiški in obenem nevreden grešnik, stoječ danes pred strogo božjo sodbo, pred štirimi leti (še živ in hodeč po zemeljski nižini) napotil h gospodu Kmiticu, očetu oršanskega mečnika, da bi sklenil z njim tesno prijateljstvo in ljubezen. Tam sva v medsebojnem sporazumu sklenila po starodavnem plemenitaškem in krščanskem običaju, da stopita najina otroka, in sicer njegov sin Andrej in moja vnukinja Aleksandra, logarjeva hči, v zakonsko zvezo, da bi iz njiju vzraslo potomstvo v slavo božjo in korist Poljske. Tega si najiskreneje želim in obvezujem svojo vnukinjo Aleksandro, da posluša to izrečeno voljo, razen če bi gospod praporščak oršanski (česar Bog ne daj!) z nečastnimi dejanji omadeževal svojo slavo ter bil poroglašen za brezčastpeža. In če bi izgubil svoje premoženje, kar se v onih krajih ob Orši lahko utegne pripeti, ga mora v svojo srečo vzeti za moža in se ne ozirati na to, če bi tudi Lubič izgubil.

Vendar če bi po posebni milosti božji moja vnukinja hotela Bogu na hvalo ostati devica in obličje obleke redovnice, tedaj ji je prosto, da to stori, ker se

mora hvala božja bolj spoštovati nego človeška...

Na tak način je torej ukrenil gospod Heraklej Bilevič glede premoženja in vnukinje, čemu se ni nihče posebno čudil. Gospodična Aleksandra je že davno vedela, kaj jo čaka, in šlah-ta je že davno slišala o prijateljstvu med Bilevičem in Kmitci—sicer pa so bile misli v časih poraza zajete z drugimi stvarmi, tako da so kmalu prenehali govoriti o oporoki.

Le na dvorcu v Vodoktah so govorili čisto o Kmiticah, ali bolje o gospodu Andreju, ker stari mečnik tudi ni več živel. Mlajši pa se je mudil z lastnim praporom in oršanskimi dobrovoljci pri Šklovu. Pozneje je izginil izpred oči, a nihče ni verjel da bi bil umrl, zakaj smrt tako imenitnega viteza bi gotovo ne bila ostala tajna. Zakaj Kmitci so bili na Oršanskem ugleden rod in so bili gospodarji znatnih posestev, a one strani je pokončal vojni plamen. Okrajji in zemlje so se izpremenjali v neme ravnine, rušila so se posestva, gnili ljudje. Po Radzivilovem porazu se že ni nihče več uspešneje stavil v bran. Gosievski, vojni hetman, ni imel moči, kronski hetmani so se na Ukraini borili z zadnjimi silami in mu niso mogli pomagati, ravno tako tudi ni mogla pomagati Poljska, ki je bila izčrpana vsled kosaških vojev. Val je zalival deželo čim dalje bolj, odbijal se je tu pa tam le ob trdnjave, a tudi trdnjave so padale drugo za drugo, kakor je padel tudi Smolensk. Vojvodstvo Smolensko, kjer so ležala posestva Kmiticev, so smatrali za izgubljeno. V splošni zmešnjavi, v splošnem strahu so se razpršili ljudje, kakor razžene vihar listje, in nihče ni vedel, kaj se je zgodila z mladim oršanskim praporščakom.

A ker se ni prodrla vojna do žmudskega starostva, si je lavdanska šlah-ta polagoma opomogla po šklovskem porazu. "Okolice" so se začele shajati in se posvetovati o javnih in zasebnih zadevah. Butrimi, najbojevitejši, so menili, da bo treba iti v Rosno na zborovanje vseobče vojske, potem h Gosievskemu, da bi se maščevali za šklovski poraz. Lovski Domaševiči so se začeli spuščati po gozdovih, po rogovski puščini, prav do sovraških tolpi in so vračajoč se prinašali novosti; Goščeviči so v dimu kadili meso za prihodnjo vojno. V privatnih zadevah s sklenili, da odposljejo izurjene in izkušene ljudi, da bi poiskali Andreja Kmitice.

Taka posvetovanja so sklicevali starejši Lavdanci pod vodstvom Pakoša Gaštovta in Kasijana Butrima, dveh očakov iz okolice. Vsa šlah-ta pa, ki ji je ugajalo zaupanje, katero je stavil vanjo umrli gospod Bilevič, si je zaprisegla, da se hoče verno držati besedila oporoke in sprejeti gospodično Aleksandro v pravo očetovsko zavetje. Tedaj je ostalo tudi, ko so ob času vojne celo v krajih, do katerih ni prišla vojna, nastali prepiri in nemiri, na bregovih Lavde vse mirno. Ni bilo nobenih nasprotstev, nihče ni diral v meje posestva mlade dedinje; niso premikali mejnikov, nihče ni sekal zaznamovanih smrek v gozdu, nihče si ni lastil pasišč. Da, vsaka "okolica" je samo ob sebi pomagala dedinji, kolikor je mogla. Obrečni Stakjani so pošiljali solenih rib, iz Volmontovičev je prihajalo od molčecih Butrimov žito, seno od Gaštovtov, divjačina od lovskih Domaševičev, smola in degt od Goščevičev. Na naselbinah niso drugače govorili o gospodični Aleksandri,

Hiša na ogled

Oglejte si novo in moderno hišo na 18515 Keewanne Ave., (zadaj za pošto). Odprta vsaki dan od 9. zjutraj do 10. zvečer. Delo slovenkega stavbenika August Kauske. (x)

kakor o "naši gospodični," a lepe Pacunelke so pričakovale gospoda Kmitice ravnotako nestrpljivo kakor ona.

Medtem so prišle vesti, ki so sklicevale šlah-to, —torej se je začelo na Lavdi gibanje. Kdor je iz dečka zrasel v moža, kogar ni starost potlačila, ta je moral sesti na konja. Jan Kazimir je prišel do Grodna in naznačil tu glavno zbirališče. Tje so tudi hiteli. Prvi so šli molče Butrimi, z njimi drugi, a zadnji Gaštovti, kakor navadno, ker jim je bilo žal zapustiti dekleta. Šlah-ta iz drugih strani se je zglasila le v malem številu in dežela je ostala brez obrambe, a pobožna Lavda se je postavila vsa.

Gospod Volodijovski ni odšel, ker se ni mogel premikati roke, torej je ostal edini vojak med Pacunelkami. "Okolice" so osamele in po večerih so pri ognjiščih sedeli le starci in ženske. Tih je bilo v Ponievezu in Upti—povsod so pričakovali novic.

(Dalje prihodnjic).

Pilot Paul Montgomery iz Murphboro, Ill., ki je prizval, da je iz aeroplana metal bombe v premogorov v Providence, Ky. Star je 26 let in sin starega lastnika premogorov.

Prebivalstvo Zed. držav je od zadnjega ljudskega štetja jako narastlo.

THE OLD HOME TOWN

Registered U. S. Patent Office

Stanley

THE CURBSTONE JOKERS AT THE POOL ROOM CORNER, RAZZING ONE OF THE TOWN'S BEST KNOWN WORK DODGERS